

energy/oil-gas/amid-hike-in-gas-imports-lng-terminal-utilisation-rises-to-56-in-apr-nov/articleshow/117533637.cms?from=mdr (дата звернення: 27.02.2025)

6. Dragana Nikše. India's LNG terminal receives commissioning cargo. Offshore Energy. January 14, 2025. URL: <https://www.offshore-energy.biz/indias-lng-terminal-receives-commissioning-cargo/> (дата звернення: 27.02.2025)

7. India's natural gas demand set for 60% rise by 2030, supported by upcoming global LNG supply wave. The International Energy Agency. 12 February 2025. URL: <https://www.iea.org/news/indias-natural-gas-demand-set-for-60-rise-by-2030-supported-by-upcoming-global-lng-supply-wave> (дата звернення: 27.02.2025)

РОЗВИТОК СУВЕРЕННИХ ФОНДІВ ЯК СУЧАСНИЙ МІЖНАРОДНИЙ МАКРОФІНАНСОВИЙ ТРЕНД

ОСТРОВСЬКИЙ І. А., канд. екон. наук, доц., доц. кафедри економічної теорії та міжнародної економіки

*Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова, м. Харків, Україна*

ЗІНЧЕНКО В. М., ст. викладач кафедри публічного управління, туризму та готельно-ресторанної справи

*Таврійський національний університет імені В. І. Вернадського, м. Київ,
Україна*

Майбутнє поствоєнне відновлення української економіки має враховувати глибинні макропроцеси. Як показує історія, у складні періоди незмінно спостерігається збільшення втручання держави в економічне життя. На сьогодні існує низка макротрендів, які свідчать про те, що світ потрапив до точки біфуркації на тлі дисфункції моделі гіперглобалізації та надзвичайно високого рівня геополітичної турбулентності [1].

Для подолання нинішнього стану нестабільності світова економіка потребує пошуку та залучення стабільних і надійних джерел довгострокового капіталу замість позикових коштів. Такий капітал можуть надати інституційні інвестори, насамперед, суверенні та пенсійні фонди. Щодо перших, то за останні роки вони помітно диверсифікували цілі, напрямки та об'єкти своїх операцій. У діяльності більшості державних інвесторів спостерігається тенденція до зміщення акцентів із зовнішнього на внутрішній, що не дозволяє капіталу повністю розчинитися у світовій фінансовій системі. Змінюються географічні пріоритети інвестування. Якщо спочатку основна увага державних фондів була зосереджена на найбільш розвинених економіках світу, то зараз вона починає зміщуватися в бік світової більшості, що в перспективі має сприяти більш рівномірному розподілу продуктивних сил і багатства і, як наслідок, підвищенню стабільності світової економіки і поліпшенню якості її динаміки. Завдяки особливостям фінансування та довгостроковому горизонту планування великі суверенні фонди здатні безболісно поглинати тимчасові фінансові втрати,

компенсуючи їх у довгостроковій перспективі. Це дозволяє їм реалізовувати найважливіші довгострокові проекти [2].

Зупинимося на деяких структурних аспектах державного інвестування. ООН, ОЕСР та інші міжнародні організації займаються цими питаннями, але в основному на спеціальній основі через деякі значні події. Але це все частіше робиться поглиблено організаціями приватного сектору – глобальними консалтинговими, інвестиційними, пенсійними та страховими компаніями, а також спеціалізованими аналітичними центрами.

Основна причина полягає в тому, що в світі бракує капіталу, здатного забезпечити сталий економічний розвиток як на глобальному, так і на національному рівнях. Джерела ринку нестабільні і близькі до виснаження. Використання боргових інструментів, приватних і державних, для обмеження обороту просто дозволяє відкладати проблеми. Саме тому приватні фінансові інвестиції, консультативні та управлінські компанії, а також експертні організації зараз приділяють все більшу увагу потенціалу державних інвестиційних інститутів. Завдяки характеристикам фінансування та горизонту довгострокового планування великі суверенні фонди ефективно захищені від ринкових потрясінь та дисбалансів. Стабільність капітальної бази дозволяє досить безболісно поглинати тимчасові фінансові втрати, а потім рясно компенсувати.

Головне – це можливість робити масштабні інвестиції у важливі довгострокові проекти, перспективи та часові рамки яких не очевидні. Такий «терплячий» капітал зараз користується більшим попитом, ніж будь-коли раніше, враховуючи проблеми відновлення та підтримки світової економіки.

Традиційна стабілізація і збереження функцій суверенних фондів на межі ХХ–ХХІ ст. базувалися на екстерналізації частини державних фінансів. Інвестиції були спрямовані в основному в США і країни ЄС. Для національних урядів метою було зберегти і примножити надлишкові доходи бюджету. Паралельно відбувся суттєвий зворотній економічний вплив: транскордонна трансформація значних обсягів капіталу інтенсифікувала глобалізацію світової економіки, навіть з використанням термінів «гіперглобалізація» або «суперглобалізація».

У третьому десятиріччі ХХІ століття ситуація істотно змінилася. Пандемійне збурення, а потім і воєнні дії в Україні та на Близькому Сході призвели до розпаду ланцюжків вартості, що виникли в епоху гіперглобалізації, і схем, що їх забезпечували. Крім того, фрагментація та регіоналізація світової економіки підвищили ризики іноземного інвестування, а збільшення політично мотивованих обмежень зменшило його можливості та привабливість. У таких умовах багато держав надають пріоритет стратегічним інвестиціям у свої власні економіки для вирішення проблемних питань, особливо в інфраструктурі та реальному секторі. І це є важливою суперечністю еволюції зазначеного інституційного державного інвестора.

Перекласти фокус міжнародних і вітчизняних проектів на державних інвесторів означає, що їх капітал не «розчиняється» в неймовірно роздутому

світовому фінансовому середовищі, а спрямовується в активи, забезпечуючи модернізацію і диверсифікацію економік різних країн. Вона закладає основу для вирівнювання величезних дисбалансів у світовій економіці, які лежать в основі її нинішнього дисбалансу та конфліктів.

Література:

1. Вдовічен А., Вдовічена О. Макроекономічний аспект повоєнного відновлення України. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2024. № 1 (10). С. 177-182. URL: <http://dees.iei.od.ua/index.php/journal/article/view/321/> (дата звернення: 28.0.2025).
2. Capape J. Sovereign Wealth Funds 2023. Investing in a Different World Order. URL: https://static.ie.edu/CGC/2023_Sovereign_Wealth_Funds_Report.pdf (дата звернення: 28.02.2025).

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

РИБАК Г. І., канд. екон. наук, доц., доц. кафедри економічної теорії та міжнародної економіки

СМЕЛЬЯНЕНКО В. В., здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
*Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова, м. Харків, Україна*

У міжнародному бізнес-середовищі сьогодення існує чимало можливостей поряд із викликами для українського бізнесу під впливом глобалізації. Задля збереження конкурентних позицій на ринку в сучасній глобальній економіці, вітчизняним підприємствам необхідно посилювати свою зовнішньоекономічну діяльність (ЗЕД). Як зазначають Мельник та Адамик, ефективна інтеграція українських підприємств у світові економічні процеси є не лише джерелом зростання прибутковості окремих компаній, але й важливим фактором макроекономічної стабілізації країни в цілому [1]. Поряд з цим, істотних змін зазнає експортно-імпортна діяльність України через лібералізацію світової торгівлі, розвиток цифровізації та усіх геостратегічних трансформацій. А тому ефективна зовнішньоекономічна діяльність важлива ще й задля сприяння економічному зростанню та технологічному прогресу.

Український бізнес в міжнародному економічному середовищі стикається з такими викликами, як геополітична нестабільність та економічна залежність, які створюють перешкоди для успішної торгівлі та залучення інвестицій. Згідно з дослідженням Світового банку, Україна належить до категорії країн з високим рівнем вразливості до зовнішніх шоків, що підкреслює необхідність диверсифікації експортних ринків та товарної структури [2]. Для підвищення ефективності української зовнішньоекономічної діяльності необхідне подолання цих викликів шляхом запровадження стратегії комплексного підходу.

Здатність підприємства вести ефективну зовнішньоекономічну діяльність залежить від багатьох факторів, включно з умінням бути гнучкими до вимог